

SWEDISH A2 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
SUÉDOIS A2 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
SUECO A2 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 10 May 2004 (afternoon)

Lundi 10 mai 2004 (après-midi)

Lunes 10 de mayo de 2004 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A consists of two passages for comparative commentary.
- Section B consists of two passages for comparative commentary.
- Choose either Section A or Section B. Write one comparative commentary.
- It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- La section A comporte deux passages à commenter.
- La section B comporte deux passages à commenter.
- Choisissez soit la section A, soit la section B. Écrivez un commentaire comparatif.
- Vous n'êtes pas obligé(e) de répondre directement aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le souhaitez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- En la Sección A hay dos fragmentos para comentar.
- En la Sección B hay dos fragmentos para comentar.
- Elija la Sección A o la Sección B. Escriba un comentario comparativo.
- No es obligatorio responder directamente a las preguntas de orientación que se incluyen, pero puede utilizarlas si lo desea.

Välj del A eller del B.

DEL A

Analysera och jämför följande två texter.

Diskutera likheter och olikheter mellan texterna och deras tema(n). Kommentera därvid författarnas sätt att använda sådana element som struktur, ton, bilder och andra stilistiska grepp för att få fram det de vill förmedla med texten.

Text 1 (a)

Jag minns en tavla som min far hade på väggen i sitt rum. Min mor avskydde den, fann den ”trist”, men på mig utövade den en stor dragningskraft.

Det var ett kolorerat stick och föreställde en ruin sedd inifrån. Genom de höga fönstervalven föll solljus in och belyste stenfragment, mossor, blommor och annan
5 växtlighet, som frodades inom murarna.

På en nedfallen kolonn (pelare) satt en man, kanske var han poet eller vetenskapsman, ty han höll i en skrivbok. Han hade också öppnat ett knyte med enkel färdkost, som låg bredvid.

In i den bilden ville jag; jag ville vara den mannen och äta hans frukost. Då jag några
10 enstaka gånger hade tillfälle att olovandes smyga mig in i min fars rum, stod jag där som hypnotiserad av bilden; som om där fanns förborgad en djup ”hemlighet”.

Det händer ännu idag att jag undrar vart bilden tog vägen efter min fars död. Min mor säger att hon inte vet. Kan hon ha tyckt så illa om den att hon kastade den?

De hade ju inte alls samma smak. Hon är svag för det ”klatschiga”, och han tyckte om
15 det sobra, det sparsmakade.

Ur Inger Edelfeldts roman *Betraktandet av hundar* (1997).

Text 1 (b)

Det är som bildkonstnär Elsa Beskow fascinerar, som sagoberättare är hon ibland omständlig, hennes berättande sagor väjer oftast för den sanna sagans demoni och bråddjup, hon är oftast för snäll och utslätad.

Men i sin bildkonst berättar hon desto mer. Med en oändlig omsorg om detaljen och en kärleksfull skaparlust firar hon triumfer med sin enkelhet, sin lekfullhet och sin naturlighet. För barn av min generation är hon nära nog barndomens emblem (sinnebild); det var hon som lärde oss läsa genom Folkskolans läsebok. Det var hon som ritade inte bara bokstävernas utseende, utan också det man med hjälp av bokstäverna kunde beteckna, muren, ormen, solen, riset.

Hennes bilder är klara och på ett egendomligt sätt lugna och långsamma. I dessa bilder av ett nystan eller en vas finns också barndomens tidsbegrepp inristat, den tid man hade att länge sitta och se på något, en stoppnål eller en docka. Hennes bilder präglas inte av hastighet, rörelse, våldsamt eller dynamik.

Stillheten i hennes bilder är den vardagens stillhet som kan finnas i barndomen en förmiddag när man är ensam i köket med sin mormor och hör ett golvrur slå. Det är idyllens stillhet och idyllens tidsräkning som härskar.

Ur Eva Ströms essä om konstnären Elsa Beskow (1874-1953) *Idyll och förvandling i Kvinnornas litteraturhistoria* (1983)

- Från vilka olika utgångspunkter behandlar texterna bilder och bildkonst?
- På vilket sätt skiljer sig texterna i fråga om struktur, syfte och mönster eller genrer?
- Jämför subjektiva (personliga) och objektiva inslag och i vad mån de avspeglas i stilen.

DEL B

Analysera och jämför följande två texter:

Diskutera likheter och olikheter mellan texterna och deras tema(n). Kommentera därvid författarnas sätt att använda sådana element som struktur, ton, bilder och andra stilistiska grepp för att få fram det de vill förmedla med texten.

Text 2 (a)

Jag var 1919 21 år gammal, jag var en myndig man, men andligen mycket omogen ännu. Min utveckling var märkligt långsam. Jag skrev så gott som jag förmådde, men allt blev uselt, osjälvständigt. Jag hade stor erfarenhet av livets hårda realiteter, med kroppsarbete hade jag fått ”göra skäl för födan” sedan 9-årsåldern: Den som inte vill arbeta skall inte
5 heller äta, lydde den maxim som barnen skulle rätta sig efter. Jag hade nu också skaffat mig en del kunskaper utöver dem jag fått i folkskolan: jag hade genomgått folkhögskola och vistats tre terminer vid ett s k praktiskt läroverk. Jag hade arbetat i pressen och varit ute i världen, som det hette. Men jag var långtifrån färdig som författare. Jag hade ämnen att skriva om, material i överflöd, men fann inte min egen uttrycksform för det. När jag
10 skulle skildra folk i min omgivning såg jag inte på det med egna ögon – utan lånade min syn från andra författare. Jag visste mer om böndernas liv än de författare som var mina mönster, jag kände det inifrån, eftersom jag själv levde med det. Och ändå kunde jag inte ge äkta kropp och sanning åt det i romaner och berättelser. Jag skrev som de stora och berömda författarna gjorde, det borde väl duga, menade jag i min omogenhet och naivitet.
15 Nu tycker jag att flera av mina mönster skrev skitböcker. Jag förstod inte att jag var inne på en galen väg, när jag försökte vara lika fin och litterär som berömdheterna. Det dröjde länge, innan jag tillägnade mig en egen, självständig syn på folklivet i min hembygd, jag hade ännu lång väg kvar att gå.

Ur Berättelser ur min levnad (1968) av Vilhelm Moberg (1898-1973)

Text 2 (b)

För mer än tjugo år sedan skrev Jan Guillou romanen "Ondskan". Den skildrar det våld styvfadern utsatte honom för och det våld och den pennalism som rådde på internatskolan Solbacka, dit han skickades som femtonåring. Han skrev romanen för att bli av med grubbel och minnen, säger han. Men under årens lopp har han om och om igen blivit
5 "tvångsmatad" med det som hände, eftersom romanen blev pjäs. Den gick i fem år på Dramaten och spelas fortfarande av Benny Haag på olika scener. Och nu har boken också blivit film.

- Det är som att återuppleva det som hände, minnesbilderna tränger sig fram. Det hände varje gång jag såg pjäsen och det händer varje gång jag ser filmen.

10 Jan Guillou säger att han först och främst skrev boken för att berätta en moralitet, om svårigheten att göra motstånd och uppror mot förtryck. Han ville dessutom dokumentärt skildra en internatskola, som hade existerat tills alldeles nyligen.

Men han hade också sitt personliga skäl. Att skriva boken skulle vara ett slags egenerapi. Han ville berätta historien en gång för alla. Inte sitta på fest efter fest och
15 berätta om sin uppväxt. Det var tjtigt både för honom själv och omgivningen, säger han.

- Varje gång jag associerade till de där åren, hetsade jag upp mig, och när jag såg Lindsay Andersons film "If" kramade jag nästan sönder min dåvarande hustrus hand.

Filmen "If" hade premiär i slutet på sextiotalet och skildrar livet på en internatskola i England. Äldre elever plågar yngre, sadism och pennalism frodas. Barn till förmöget folk
20 fostras till översittare och lär sig hålla klassamhällets normer vid liv. Det motstånd som gror hos många, det göms i hjärtat. Men så småningom gör några rebeller revolution.

Lindsay Anderson lär ha sagt om sin film: "Det väsentliga budskapet är att man ska se upp med överheten."

25 Jan Guillou skrev "Ondskan" för att bli av med de pockande inre bilderna, hatet mot styvfadern, sveket han utsatts för. För att försöka sätta punkt.

Utdrag ur en intervju med Jan Guillou i Dagens Nyheter hösten 2003 av Christina Kellberg.

- På vilket sätt ger texterna exempel på olika perspektiv?
- Vilka likheter och olikheter finns när det gäller texternas syfte?
- På vilket sätt påverkas stilen i Text 2(b) av att texten bygger på en intervju?